

B ö l ü m 15 Kas-İskelet Sistemi ve Eklem Muayenesi

Mediha AKCAN¹

Giriş

Kas-iskelet sistemi kemikler, eklemler ve kas dokularından oluşur. Fiziksel aktivite için gerekli olan dayanıklılık ve hareketi sağlar. Ayrıca yaşamsal iç organların (kalp, spinal kord, beyin vb) etrafını sarar ve korur; kemikler içindeki kemik iliği mesafesinde bütün hematopoetik hücreler üretilir; kalsiyum ve fosfor gibi minerallerin kemik içinde depolanmasını sağlayarak bu mineraller için bir depo görevi görür.

Kas-iskelet sistemi vücudun dış güçlere karşı savunmasında da önemli rol oynadığı için sıklıkla kazalar, yaralanmalar görülmektedir. Kas-iskelet sistemi hastalıklarının erken tanınması kalıcı biçim bozukluğu oluşmasını engellemek açısından çok önemlidir. Erken tanı ve tedavi için ayrıntılı bir öykü almak ve dikkatli bir fizik muayene gerekir. Bu şekilde çoğu kas-iskelet sistemi hastalığına tanı konabilir. Tanı için öyküdeki bütün ipuçları değerlendirilmelidir. Hasta uygun muayene odasında (ışık, sıcaklık, düzen) çıplak olarak muayene edilerek bütün kas-iskelet sistemi değerlendirilmelidir. Kas-iskelet sistemindeki bulguların sistemik bir hastalığın ikincil bulgusu da olabileceği unutulmamalı, tam bir sistemik muayene yapılmalıdır.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD, Çocuk Hematoloji ve Onkoloji BD, e-posta: drmedihak@yahoo.com

Tablo I: Devamı

	Diz aktif hareket ettirerek (fleksiyon ve ekstansiyon) krepitasyonu hissedin	-Diz fleksiyonu -Diz ekstansiyonu
	Kalçayı pasif olarak hareket ettirin (Diz 90° fleksiyonda ve kalça internal rotasyonda)	-Kalça fleksiyonu ve internal rotasyonu
	'Öne doğru eğil ve ayak parmaklarına dokun'	-Torakalomber vertebranın öne doğru fleksiyonu ve skolyoz varlığı açısından kontrol et

-Yürüyüş, üst-alt ekstremiteler ve omurga mutlaka sistemik muayenenin bir parçası olarak değerlendirilmelidir.

-Hastanın yaşına göre normal çeşitlilikleri ve çeşitli yaşlardaki patoloji tipleri, erken sevk için gerekli bulgular bilinmelidir.

-Asimetrik görünümünün ve çok hafif değişikliklerin fark edilebilmesi için dikkatli bir muayene şarttır.

-Kas-iskelet sistemi bulgularına eşlik edebilecek önemli ipuçları da dikkatle değerlendirilmelidir (ateş, kilo kaybı lenfadenopati organomegali bir malign hastalığa işaret edebilirken; öykü, başvuru şekli ve fizik muayenedeki tutarsızlık durumunda da istismar olasılığı akılda tutulmalıdır).

*Resimler Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ortopedi ve Travmatoloji Anabilim dalı emekli öğretim üyesi Prof. Dr. Emre Çullu'nun arşivinden alınmıştır.

KAYNAKLAR

1. Duderstadt KG, Schapiro, NA (2019). Musculoskeletal system. In Duderstadt K (ed), *Pediatric physical examination* (3rd ed., pp.556-608). Missouri: Elsevier Mosby
2. Gill, D., O'Brien, N. (2018). *Paediatric clinical examination made easy* (sixth edit). Philadelphia: Elsevier

3. Jarvis, C., Eckhardt, A. (2020). *Physical examination & health assessment* (eighth edit). Canada: Elsevier
4. Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı-Çocuk Ortopedi Derneği. Gelişimsel kalça displazisi ulusal erken tanı ve tedavi programı 2013
5. Foster HE, Jandial S. pGALS-paediatric Gait Arms Legs and Spine: a simple examination of musculoskeletal system. *Pediatric Rheumatology*. 2013; 11: 44.